

fan a la glòria de Déu», *Blanq.* (NCL. II, 151.9); «senes tot *minvament* ---», *VidesR*, 251v1 (n. 7), però *mirvament* en el ms. B, i així ho trobem també en un doc. de Camarasa, a. 1295: «À més lo loc de Privà, que és e-l terme de Santa Línia, en jurisdicció de N'Alvaro, vescomte d'Àger, per què lo Sr. Rey n'è pres gran dezeret e *mirvament* de senyoria» (CaCandi, *MiscHiCat.* II, 178).

Junt amb el subst. MĪNŪA > *minva*, degué haver-hi també un adjectiu MĪNŪS, -UA, -UUM,⁷ 'minvat, minso, migrat', del qual vingué segurament l'it. *menno* [segle XIV 'capat o impotent', 'mancant', 'barbamec', Ang. Prati, 644a] i el cat. ant. *minve*, -va, que es troba sovint des de fi S. XIII: «aquell servent del rey agenollà-s als seus peus --- e-l rey hac misericòrdia d'ell e perdonà-li --- e quant aquel serv fou defor del palau del rey, ell trobà un servent del rey pus *minve* de sí, --- que li devia cent diners petits, e dix-li que-l pagàs ---», Desclot, § 63, NCL. II, 181.10, Corol., 118; *l'InvLC* junt amb aquesta cita en dona de les *Màximes Morals* (fi S. XIV, *CoDoACA* XIII, 165ss.), i d'un Atlas (Cresques fi S. XIV?); de nou en Desclot: «ara s'és levat lo pus sotil e-l pus *minve* de poder príncep del món ---» (§ 136, NCL. IV, 110.8); per les pèrdues de vitalles i de cavalleria, els moros «han dos defalliments que no sab hom que de memòria d'òmens Granada ne fos tan *minva* --- lo rey de Granada --- tenia almetzems de blat ---» 1309, *BABL* II, 324; «cas-cú, senyor, dels nobles qui eren a él dix son vijares, e entre-ls *minves*, senyor, él demanà a mi què me-n paria», escriu R. de Melany (segurament ripollès) a. 1329 (*BABL* II, 201); «en un punt les sobiranes coses aguala ab les jusanas, e les *minves* cozes e baxes munta a les sobiranes»; «a *minva* persona e ignorant se pertany de anar per los locs segurs, mas la virtut va per los locs alts e perillosos», AntCanals (*Scipiò*, NCL., p. 33 =ed. Miquel, p. 5; *Providència*, NCL. 116).

També va ja usar-lo Llull (cita del *Li. de Cont.* en *AlcM*) per tant és possible que sigui millor el text del ms. D en *Blanq.* —atrobà sa ànima *minva* de devoció— que *ànima buyda d. d.* que li prefereix Galmés segons un altre ms. (NCL. III, 126.7). En particular s'aplicà també als astres per llur fase o grandària: «ni-ls déus no-ns han acompanyats axí a *minva* costillació, que-ns mirem com la pus poca estela qui sia al cel», Canals (*Scipiò*, NCL., 55; ed. Miquel, p. 23); i per tant a les fases de la lluna: ja hem vist que a Ribagorça parlen de *lluna mingua*; «tot hom jove se deu sagnar en dejun en la luna *minva* a set dies o a onze del mes» en les Receptes valencianes de Micer Joan, de 1466 (*BABL* VII, 332), «cuyl ortigua grega en la luna *minva*» en el *Li. del Nudriment d'Ocells* de c. 1400 (*AlcM*). En fi també en aquesta forma tingué curs la variant amb -rv-: «En R. de Savart --- és *mirve* de feu --- pregam a la Va. Senyoria que --- vós assignets a él per feu lo Timonal» en una requesta de provisió de béns a una capella escrita de Balaguer al bisbe d'Urgell c. 1260 (PPujol, *DocVgUrg.* XXVIII); «--- lo pa que serà trobat menor de pes --- lo batle deu haver cinc sous de ban d'aquel de qui serà lo pa *mirve*»,⁶⁰

SdUrg. a. 1470 (*BABL* XI, 282).

En els parlars actuals s'usa encara la forma adjectiva *minv*-, amb alguns valors, especialment «euveya *minva*: la que només du llet a una mamella» segons els pastors de Manacor (*BDLC* VII, 157), estupenda conservació de l'ús que testifica en el S. I de la nostra era el gramàtic Aelius (segons Festus, 122): «*minam* Aelius vocitatum ait mammam alteram lacte deficientem, quasi minorem factam»; o de les aigües de l'Ebre «aquesta mena de moll, de pedra i ciment, que arriba sempre a ran de l'aigua per molt *minvol* que el riu baixi», Bladé i Desumvila (*Bemissanet*, p. 68), car aquí tenim simplement el masculí *minvo*, resultat fonètic regular de -vus darrere consonant segons la normal evolució catalana, com en *ceruo* CERVUS, *solvu* SOLVO, *salvo* SALVUS (*LleuresC*, 200, 201, 44), només que tal com en *pòndol*, *Rèbol*, *Pàndols*, *cèrvol*, s'hi ha afegit una -l ultracorrecta; igual a Mallorca: «*minvol*: migrat, raquític, es diu de tot fruit que se seca abans d'arribar a saó: ex.: no mengis aquest bessó d'ametlla, que és *minvol*», *DAG.*, «S'escolà és un poc *minvol*» 'no hi és tot, li manca un poc de seny' (*AlcM*).

Minvada, especialment en plural com a terme de teixidor (o de la dona que fa punt a casa) «els punts estrets de la mitja que resulten d'agafar-ne dos en un» (*DAG.*) i com a terme de teixidors professionals, *minvada* i *minvadet*, *BDC* IV, 121; a Bna., però, les noies i dones que feien mitja o jerséis casolans en deien *bimbádes* (1912 ---). *Minvador*. *Minvat*. *Minvetat*. *Minvós*. *Minvell* «escopidor de rajoles perquè surti l'aigua en l'indret on la paret i la teulada formen angle», *DAG.*, i amb variant menys correcta *bimbell* aquí i en *DFA*; «rebaix esbiaixat que es fa a les vores d'alguns cristalls» (sembla ser el mateix que el fr. *biseau* «bord tallé obliquement: *glace taillé en biseau*», «*biseauter*: tailler en biseau: *biseauter une glace*» > cast. *bisel*, *biselado*, *DECH* I, 592); «*minvellar*: entallar obliquament les vores d'un objecte de cares paral·leles, fent-hi un *minvell* o atalussat» (tots dos Fontserè, *CiFiNat.*, p. 41 i lèxic).

L'infart glandular o adenitis, que és fort símptoma de debilitat de les criatures i adults que en pateixen, ha pres nom en diversos llocs del verb *minvar* ('perdre en vitalitat') i els seus equivalents: en els Alps venecians del Comèlico en diuen «*menva* o *ménva*: glandola» (Tagliavini, *ARom.* X, 142); a Tortosa *minvassa* (*BDC* III, 102), a Menorca simplement *minves*: per curar-les usen allà els curadors populars «untures an es coll am sagí de gallina» i «un talequet de cendra calenta», i els curandars supersticiosos diuen «per curar *minves*» (angines, humors freds ---) la fórmula deprecatòria: «Sant Martí dalt la roca estava; / el bon Jesús hi anava: / — Martí, què fas aquí? / — Des mal de la *minva* teng de morir», Camps Merc. (*Folkl.* II, 124; I, 44).

En canvi, en el Principat s'ha generalitzat una variant *minova* (*minòbas* Bna., 1910 ---; *binòba* Tor de Vall Ferrera, 1932), que s'explica com a resultat postverbal de la forma *minoar/minovar* que degué pendre concurrentment el verb MINUARE en certes zones ca-